

راهنمای واحد درسی روش تحقیق در تغذیه جامعه در نیمسال دوم سال تحصیلی ۱۴۰۲-۱۴۰۳

مدرس / مدرسین: دکتر رضا مهدوی (۱ واحد) و دکتر بهرام پورقاسم گرگری (۱ واحد)

پیش نیاز یا واحد همزمان: اصول اپیدمیولوژی و آمار کاربردی در علوم تغذیه

تعداد واحد: ۲ واحد نوع واحد: ۱ واحد نظری- ۱ واحد عملی مقطع: کارشناسی ارشد تغذیه جامعه

تعداد جلسات: ۱۷ جلسه

تاریخ شروع و پایان جلسات: ۱۵ بهمن لغایت ۲۵ خرداد

زمان برگزاری جلسات در هفته: روزهای سه شنبه ساعت ۱۰-۸

مکان برگزاری جلسات حضوری: دانشکده تغذیه و علوم غذایی، کلاس تحصیلات تکمیلی کارشناسی ارشد

هدف کلی و معرفی واحد درسی:

پایان دوره انتظار می رود دانشجو باید بتواند روشهای پژوهش را درک نموده و آنها را در مورد شناسایی و حل مشکلات غذا و تغذیه جامعه بکار ببندد. دانشجو باید قادر باشد انواع مختلف روشهای پژوهش غذا و تغذیه را بیان و مقایسه نماید و مراحل تدوین یک طرح پژوهشی غذا و تغذیه را شرح دهد و یک طرح پژوهشی تهیه نماید.

انتظار می رود فراگیران بعد از گذراندن این دوره بتوانند :

- اصول مبانی تحقیق، انواع تحقیق، ویژگی های علمی تحقیق، و قسمت های مختلف فرایند تحقیق را بداند.
- پژوهش های بنیادی و کاربردی را تعریف نماید.
- گزینش موضوع و ضوابط و معیارهای انتخاب موضوع را بداند.
- اصول کلی در نوشتن عنوان تحقیق را بر اساس انواع مطالعات بداند.
- بیان مسئله و اجزای تشکیل دهنده آنرا بداند و نمونه بیان مسئله را آماده کند.
- بازنگری منابع و نحوه انجام آنرا بداند و انجام دهد.
- اهداف و طرز نگارش آنها را بداند.
- فرضیه ها و طرز نگارش آنها را بداند.
- متغیرها، انواع متغیرها و ارتباط متغیرها را بداند.
- نمونه گیری و مفاهیم مختلف مربوط به آن چون: حجم نمونه و روشهای تعیین آن در مطالعات مختلف را بداند.
- فنون و ابزار گرد آوری اطلاعات را بداند.
- ملاحظیات اخلاقی در طرح را دانسته و نحوه ثبت طرح در مراجع بین المللی را بداند.
- انواع مطالعات در مطالعات پزشکی و اپیدمیولوژیکی و خصوصیات آنها را بداند.
- کلیات مطالعات کیفی را بداند.
- نحوه انتشار یافته ها و ترجمان دانش را بداند.
- با فرمت پروپوزال طرحهای تحقیقاتی دانشگاه و قسمت های مختلف آشنا شده و مطالب تدریس شده در طی ترم را به صورت عملی در یک پروپوزال وارد نماید.

شیوه ارائه آموزش

سخنرانی، مباحثه، تشویق دانشجویان برای مشارکت، سوال و جواب، ارائه تمرین کلاسی، و ارائه کلاسی توسط دانشجویان.

شیوه ارزیابی دانشجو

الف) در طول دوره (کونیز، تکالیف، امتحان، میان ترم و .....): انجام تکالیف کلاسی، شرکت در بحث های کلاسی و ارائه های کلاسی و ارائه پروپوزال تدوین شده
بارم: ۵ نمره.

ب) پایان دوره: آزمون چند گزینه ای (MCQ)، جای خالی و سوالات تشریحی
بارم: ۱۵ نمره

حداقل نمره قبولی برای این درس: بر اساس کوریکولوم ۱۴

تعداد ساعات مجاز غیبت برای این واحد درسی: ۴ جلسه از ۱۷ جلسه

منابع آموزشی

(۱) روش تحقیق در سیستم های بهداشتی . سازمان جهانی بهداشت. ترجمه دکتر اسفندیار ستوده مرام،

دکتر محمود دژ کام، دکتر مرتضی زعیم . انتشارات معاونت پژوهشی وزارت بهداشت درمان و آموزش

پزشکی کتاب کراس - آخرین چاپ -.

(۲) روش تحقیق در علوم پزشکی و بهداشت. دکتر عابد سعیدی، دکتر علی اکبری

3) Corlien M, Varkevisser CM,.... A Designing and conducting health systems research projects. Volume 1: proposal development and fieldwork. WHO

4) Harris JE, Gleason PM,.... An introduction to qualitative research for food and nutrition professionals. Am J Clin Nutr 2009;109:80-90.

منابع آموزشی برای مطالعه بیشتر

(- الفبای تحقیق در علوم پزشکی. دکتر وطن پور، دکتر اسماعیلی

فرصت های یادگیری

(- کلاس آموزشی

(- اینترنت

(- کتابخانه

(- ارائه های کلاسی

اطلاعات تماس

مدرس / مدرسین دوره (تلفن ، ایمیل و ...):

- دکتر بهرام پورقاسم گرگری - دکتر رضا مهدوی

تلفن: ۰۴۱۳۳۳۷۶۲۳۱ و ۳۳۳۵۷۵۸۲ داخلی: ۲۰۳ و ۳۱۳

ای میل دانشگاهی:

pourghassemb@tbzmed.ac.ir

mahdavir@tbzmed.ac.ir

کارشناس آموزشی (تلفن ، ایمیل و ...):

-آقای حسینی -خانم سلیمانی -آقای چیلان.

شماره تماس: ۰۴۱۳۳۳۷۹۰۰۳

ای میل :

nutritionfaculty@tbzmed.ac.ir

بسمه تعالی

طرح درس : روش تحقیق

نام و کد درس : روش تحقیق : ۱۴۲۵۸۶۰۸

رشته و مقطع تحصیلی : تغذیه - کارشناسی ارشد

ترم : ۱

نیمسال اول / دوم / تابستان :

روز و ساعت برگزاری :

محل برگزاری: دانشکده تغذیه و علوم غذایی

تعداد و نوع واحد (نظری / عملی) : ۲ واحد نظری

دروس پیش نیاز : ----

مدرس یا مدرسین: دکتر رضا مهدوی

شماره تماس دانشکده: ۰۴۱۳۳۵۷۵۸۰

اهداف کلی : از دانشجو انتظار می رود پس از گذراندن این درس بتواند توانمندی لازم در زمینه طراحی و برنامه ریزی و تجزیه و تحلیل مطالعات تجربی را کسب نماید.

اهداف اختصاصی	حیطه های اهداف	فعالیت استاد	فعالیت دانشجو	عرصه یادگیری	زمان	رسانه کمک آموزشی	روش ارزیابی
	دانشی (knowledge)	سخنرانی، پرسش و پاسخ، استفاده از وسایل سمعی بصری و فیلم های آموزشی	مطالعه پیش از کلاس مشارکت فعال در مباحث کلاسی تکمیل تحقیق انتخابی	کلاس درس	یک ساعت و نیم	اور هد یا ویدیو پروژکتور (power point) و وایت بورد	۱- ارائه پروپوزال تنظیم شده ۲- امتحان پایان ترم (سوالات تشریحی)

جلسه اول

اهداف کلی : آشنایی دانشجو با تعریف تحقیق، روشهای تعیین اولویت های تحقیقاتی، انتخاب موضوع پژوهش، منابع انتخاب موضوع

اهداف اختصاصی	حیطه های اهداف	فعالیت استاد	فعالیت دانشجو	عرصه یادگیری	زمان	رسانه کمک آموزشی	روش ارزیابی
<p>در پایان این جلسه انتظار می رود دانشجو بتواند:</p> <p>۱- مفهوم تحقیق را بیان کند.</p> <p>۲- روش علمی تحقیق و مراحل آن را توضیح دهد.</p> <p>۳- موضوعات مناسب برای تحقیق را بیان کند.</p> <p>۴- نحوه انتخاب موضوع تحقیق را بیان کند.</p> <p>۵- موضوعی را برای تحقیق خود انتخاب کند.</p>	دانشی (knowledge)	پرسش و پاسخ سخنرانی استفاده از اسلاید و...	مطالعه پیش از کلاس مشارکت فعال در مباحث کلاسی تکمیل تحقیق انتخابی	کلاس درس	یک ساعت و نیم	اور هد یا ویدیو پروژکتور (power point) و وایت بورد	

جلسه دوم

اهداف کلی : آشنایی با قسمت های مختلف پروپوزال و تدوین عنوان

اهداف اختصاصی	حیطه های اهداف	فعالیت استاد	فعالیت دانشجو	عرصه یادگیری	زمان	رسانه کمک آموزشی	روش ارزیابی
<p>در پایان این جلسه انتظار می رود دانشجو بتواند:—</p> <p>۱- قسمت های مختلف یک پروپوزال بیان کند.</p> <p>۲- ویژگی های یک عنوان خوب را بشناسد.</p>	دانشی (knowledge)	پرسش و پاسخ سخنرانی استفاده از اسلاید و...	مطالعه پیش از کلاس مشارکت فعال در مباحث کلاسی تکمیل تحقیق انتخابی	کلاس درس	یک ساعت و نیم	اور هد یا ویدیو پروژکتور (power point) و وایت بورد	ارزیابی "عنوان" مقالات با توجه به اصول تدریس شده

جلسه سوم

اهداف کلی : آشنایی دانشجو با قسمت های مختلف بیان مساله و تدوین آن

اهداف اختصاصی	حیطه های اهداف	فعالیت استاد	فعالیت دانشجو	عرصه یادگیری	زمان	رسانه کمک آموزشی	روش ارزیابی
در پایان این جلسه انتظار می رود دانشجو بتواند: ۱- مفهوم " بیان مسئله پژوهش " را توضیح دهد. ۲- اهمیت " بیان مسئله پژوهش " را توضیح دهد. ۳- موارد مهم در بیان مسئله را لیست کند.	دانشی (knowledge)	پرسش و پاسخ سخنرانی استفاده از اسلاید و...	مطالعه پیش از کلاس مشارکت فعال در مباحث کلاسی تکمیل تحقیق انتخابی	کلاس درس	یک ساعت و نیم	اور هد یا ویدیو پروژکتور (power point) و وایت بورد	روش ارزیابی ارزیابی "بیان مسئله" مقالات با توجه به اصول تدریس شده

جلسه چهارم

اهداف کلی : آشنایی دانشجو با بررسی متون

اهداف اختصاصی	حیطه های اهداف	فعالیت استاد	فعالیت دانشجو	عرصه یادگیری	زمان	رسانه کمک آموزشی	روش ارزیابی
<p>در پایان این جلسه انتظار می رود دانشجو بتواند:</p> <p>۱- کاربرد مرور بر مطالعات گذشته را در نوشتن بیان مسئله توضیح دهد.</p> <p>۲- نحوه انجام مرور بر مطالعات گذشته را بیان کند.</p> <p>۳- مرور بر مطالعات را انجام و بیان مسئله تحقیق خود را بنویسد.</p>	دانشی (knowledge)	پرسش و پاسخ سخنرانی استفاده از اسلاید و...	مطالعه پیش از کلاس مشارکت فعال در مباحث کلاسی تکمیل تحقیق انتخابی	کلاس درس	یک ساعت و نیم	اور هد یا ویدیو پروژکتور (power point) و وایت بورد	ارزیابی "مرور متون" مقالات با توجه به اصول تدریس شده

جلسه پنجم

اهداف کلی : آشنایی دانشجو با تنظیم اهداف پژوهش، پرسشها یا فرضیه های پژوهش

اهداف اختصاصی	حیطه های اهداف	فعالیت استاد	فعالیت دانشجو	عرصه یادگیری	زمان	رسانه کمک آموزشی	روش ارزیابی
<p>در پایان این جلسه انتظار می رود دانشجو بتواند:</p> <p>۱-انواع اهداف پژوهشی را بیان کند.</p> <p>۲-ویژگیهای اهداف پژوهش را بیان کند.</p> <p>۳-کاربرد اهداف تحقیق را بیان کند.</p> <p>۴-سوالات پژوهش را توضیح دهد.</p> <p>۵-فرضیه تحقیق را تعریف کند.</p> <p>۶-انواع فرضیه را بیان کند.</p> <p>۷-سوالات، اهداف و فرضیات تحقیق خود را بنویسد.</p>	دانشی (knowledge)	پرسش و پاسخ سخنرانی استفاده از اسلاید و...	مطالعه پیش از کلاس مشارکت فعال در مباحث کلاسی تکمیل تحقیق انتخابی	کلاس درس	یک ساعت و نیم	اور هد یا ویدیو پروژکتور (power point) و وایت بورد	ارزیابی "اهداف و فرضیات" مقالات با توجه به اصول تدریس شده

جلسه ششم

اهداف کلی : آشنایی دانشجو با انواع متغیرها و کاربرد آنها در تحقیق و تعریف واژه های اختصاصی

اهداف اختصاصی	حیطه های اهداف	فعالیت استاد	فعالیت دانشجو	عرصه یادگیری	زمان	رسانه کمک آموزشی	روش ارزیابی
<p>در پایان این جلسه انتظار می رود دانشجو بتواند:</p> <p>۱-متغیر را تعریف کند.</p> <p>۲-انواع متغیرهای تحقیق را بیان و دسته بندی کند.</p> <p>۳-متغیرهای تحقیق خود را استخراج کند.</p>	دانشی (knowledge)	پرسش و پاسخ سخنرانی استفاده از اسلاید و...	مطالعه پیش از کلاس مشارکت فعال در مباحث کلاسی تکمیل تحقیق انتخابی	کلاس درس	یک ساعت و نیم	اور هد یا ویدیو پروژکتور (power point) و وایت بورد	

جلسه هفتم

اهداف کلی : آشنایی دانشجو با انواع ابزارهای جمع آوری داده ها

اهداف اختصاصی	حیطه های اهداف	فعالیت استاد	فعالیت دانشجو	عرصه یادگیری	زمان	رسانه کمک آموزشی	روش ارزیابی
<p>در پایان این جلسه انتظار می رود دانشجو بتواند:</p> <p>۱- روشهای جمع آوری داده ها را بیان کند.</p> <p>۲- مزایا و معایب هر روش جمع آوری داده را بیان کند.</p> <p>۳- ویژگیهای یک پرسشنامه را بیان کند.</p> <p>۴- ابزارهای مورد استفاده در تحقیق خود را استخراج کند.</p>	دانشی (knowledge)	پرسش و پاسخ سخنرانی استفاده از اسلاید و...	مطالعه پیش از کلاس مشارکت فعال در مباحث کلاسی تکمیل تحقیق انتخابی	کلاس درس	یک ساعت و نیم	اور هد یا ویدیو پروژکتور (power point) و وایت بورد	ارزیابی "ابزارهای مورد استفاده" در مقالات با توجه به اصول تدریس شده

جلسه هشتم

اهداف کلی : آشنایی دانشجو با روشهای سنجش پایایی و روایی ابزارهای مورد استفاده

اهداف اختصاصی	حیطه های اهداف	فعالیت استاد	فعالیت دانشجو	عرصه یادگیری	زمان	رسانه کمک آموزشی	روش ارزیابی
<p>در پایان این جلسه انتظار می رود دانشجو بتواند:</p> <p>۱-انواع روش های پایایی ابزارها را بیان کند.</p> <p>۲-انواع روشهای روایی ابزارها را بیان کند.</p> <p>۳-نحوه برآورد پایایی و روایی ابزار اندازه گیری در تحقیق خود را بیان کند.</p>	دانشی (knowledge)	پرسش و پاسخ سخنرانی استفاده از اسلاید و...	مطالعه پیش از کلاس مشارکت فعال در مباحث کلاسی تکمیل تحقیق انتخابی	کلاس درس	یک ساعت و نیم	اور هد یا ویدیو پروژکتور (power point) و وایت بورد	روش ارزیابی ارزیابی "روشهای سنجش پایایی و روایی" مقالات با توجه به اصول تدریس شده

جلسه نهم

اهداف کلی : آشنایی دانشجو با شیوه های نمونه گیری

اهداف اختصاصی	حیطه های اهداف	فعالیت استاد	فعالیت دانشجو	عرصه یادگیری	زمان	رسانه کمک آموزشی	روش ارزیابی
<p>در پایان این جلسه انتظار می رود دانشجو بتواند:</p> <p>۱- جامعه تحقیق را تعریف کند.</p> <p>۲- نمونه تحقیق را تعریف کند.</p> <p>۳- دلایل نمونه گیری را بیان کند.</p> <p>۴- روشهای غیر تصادفی نمونه گیری را بیان کند.</p> <p>۵- روشهای تصادفی نمونه گیری را بیان کند.</p>	<p>دانشی (knowledge)</p>	<p>پرسش و پاسخ سخنرانی استفاده از اسلاید و...</p>	<p>مطالعه پیش از کلاس مشارکت فعال در مباحث کلاسی تکمیل تحقیق انتخابی</p>	<p>کلاس درس</p>	<p>یک ساعت و نیم</p>	<p>اور هد یا ویدیو پروژکتور (power point) و وایت بورد</p>	<p>ارزیابی " روشهای نمونه گیری " در مقالات با توجه به اصول تدریس شده</p>

جلسه دهم

اهداف کلی : آشنایی دانشجو با اصول و شیوه های تعیین حجم نمونه

اهداف اختصاصی	حیطه های اهداف	فعالیت استاد	فعالیت دانشجو	عرصه یادگیری	زمان	رسانه کمک آموزشی	روش ارزیابی
<p>در پایان این جلسه انتظار می رود دانشجو بتواند:</p> <p>۱- عوامل تاثیر گذار بر حجم نمونه را بیان کند.</p> <p>۲- روشهای محاسبه حجم نمونه برای انواع مختلف مطالعات را بیان کند.</p> <p>۴- حجم نمونه تحقیق خود را برآورد نماید.</p>	دانشی (knowledge)	پرسش و پاسخ سخنرانی استفاده از اسلاید و...	مطالعه پیش از کلاس مشارکت فعال در مباحث کلاسی تکمیل تحقیق انتخابی	کلاس درس	یک ساعت و نیم	اوره دی یا ویدیو پروژکتور (power point) و وایت بورد	

جلسه یازدهم

اهداف کلی : آشنایی دانشجو با مطالعات توصیفی

اهداف اختصاصی	حیطه های اهداف	فعالیت استاد	فعالیت دانشجو	عرصه یادگیری	زمان	رسانه کمک آموزشی	روش ارزیابی
<p>در پایان این جلسه انتظار می رود دانشجو بتواند:</p> <p>۱-تحقیق توصیفی را تعریف کند.</p> <p>۲-ویژگیهای یک مطالعه توصیفی را بیان کند.</p>	دانشی (knowledge)	پرسش و پاسخ سخنرانی استفاده از اسلاید و...	مطالعه پیش از کلاس مشارکت فعال در مباحث کلاسی تکمیل تحقیق انتخابی	کلاس درس	یک ساعت و نیم	اور هد یا ویدیو پروژکتور (power point) و وایت بورد	

جلسه دوازدهم

اهداف کلی : آشنایی دانشجو با مطالعات تحلیلی

اهداف اختصاصی	حیطه های اهداف	فعالیت استاد	فعالیت دانشجو	عرصه یادگیری	زمان	رسانه کمک آموزشی	روش ارزیابی
در پایان این جلسه انتظار می رود دانشجو بتواند: ۱-تحقیق تحلیلی را تعریف کند. ۲-ویژگیهای یک مطالعه تحلیلی را بیان کند.	دانشی (knowledge)	پرسش و پاسخ سخنرانی استفاده از اسلاید و...	مطالعه پیش از کلاس مشارکت فعال در مباحث کلاسی تکمیل تحقیق انتخابی	کلاس درس	یک ساعت و نیم	اور هد یا ویدیو پروژکتور (power point) و وایت بورد	

جلسه سیزدهم

اهداف کلی : آشنایی دانشجو با مطالعات نیمه تجربی

اهداف اختصاصی	حیطه های اهداف	فعالیت استاد	فعالیت دانشجو	عرصه یادگیری	زمان	رسانه کمک آموزشی	روش ارزیابی
در پایان این جلسه انتظار می رود دانشجو بتواند: ۱-تحقیق نیمه تجربی را تعریف کند. ۲-ویژگیهای یک مطالعه نیمه تجربی را بیان کند.	دانشی (knowledge)	پرسش و پاسخ سخنرانی استفاده از اسلاید و...	مطالعه پیش از کلاس مشارکت فعال در مباحث کلاسی تکمیل تحقیق انتخابی	کلاس درس	یک ساعت و نیم	اور هد یا ویدیو پروژکتور (power point) و وایت بورد	

جلسه چهاردهم

اهداف کلی : آشنایی دانشجو با مطالعات تجربی

اهداف اختصاصی	حیطه های اهداف	فعالیت استاد	فعالیت دانشجو	عرصه یادگیری	زمان	رسانه کمک آموزشی	روش ارزیابی
در پایان این جلسه انتظار می رود دانشجو بتواند: ۱- تحقیق تجربی را تعریف کند. ۲- ویژگیهای یک مطالعه تجربی را بیان کند.	دانشی (knowledge)	پرسش و پاسخ سخنرانی استفاده از اسلاید و...	مطالعه پیش از کلاس مشارکت فعال در مباحث کلاسی تکمیل تحقیق انتخابی	کلاس درس	یک ساعت و نیم	اوره دی یا ویدیو پروژکتور (power point) و وایت بورد	

جلسه پانزدهم

اهداف کلی : آشنایی دانشجویان با انواع روش های تصادفی سازی

اهداف اختصاصی	حیطه های اهداف	فعالیت استاد	فعالیت دانشجو	عرصه یادگیری	زمان	رسانه کمک آموزشی	روش ارزیابی
در پایان این جلسه انتظار می رود دانشجویان بتوانند: ۱-انواع روش های تصادفی سازی را بیان کنند. ۲-ویژگی های هر روش تصادفی را بیان کنند.	دانشی (knowledge)	پرسش و پاسخ سخنرانی استفاده از اسلاید و...	مطالعه پیش از کلاس مشارکت فعال در مباحث کلاسی تکمیل تحقیق انتخابی	کلاس درس	یک ساعت و نیم	اوره دیا ویدیو پروژکتور (power point) و وایت بورد	

جلسه شانزدهم

اهداف کلی : به کارگیری و انتشار نتایج

اهداف اختصاصی	حیطه های اهداف	فعالیت استاد	فعالیت دانشجو	عرضه یادگیری	زمان	رسانه کمک آموزشی	روش ارزیابی
در پایان این جلسه انتظار می رود دانشجو بتواند: چگونگی بکارگیری و انتشار نتایج تحقیق را بیان کند.	دانشی (knowledge)	پرسش و پاسخ سخنرانی استفاده از اسلاید و...	مطالعه پیش از کلاس مشارکت فعال در مباحث کلاسی تکمیل تحقیق انتخابی	کلاس درس	یک ساعت و نیم	اور هد یا ویدیو پروژکتور (power point) و وایت بورد	

جلسه هفدهم

امتحان کتبی

روش ارزیابی	رسانه کمک آموزشی	زمان	عرصه یادگیری	فعالیت دانشجو	فعالیت استاد	حیطه های اهداف	اهداف اختصاصی
-------------	---------------------	------	--------------	---------------	--------------	----------------	---------------

امتحان کتبی پایان ترم

❁ سیاست مسئول دوره در مورد برخورد با غیبت و تاخیر دانشجو در کلاس درس :

گزارش به اداره آموزش

❁ نحوه ارزشیابی دانشجو و بارم مربوط به هر ارزشیابی :

۳۰٪	۱- ارائه پروپوزال تنظیم شده
۶۰٪	۲- امتحان پایان ترم (سوالات تشریحی)

❁ منابع اصلی درس (رفرانس):

آخرین ویرایش منابع زیر :

۱- گروه مولفین سازمان بهداشت جهانی، تحقیق در سیستمهای بهداشتی

2. Margetts BM. & Nelson M. Design concepts in nutritional epidemiology. Oxford University Press